

INFORMACJA

o posiedzeniu **Komisji Budżetu i Finansów Publicznych**

nr posiedzenia: **99**

data posiedzenia: **13 grudnia 2021 r.**

Porządek posiedzenia:

1. Przejrzystość finansów publicznych w Polsce.

Posiedzeniu przewodniczył:

przewodniczący komisji Kazimierz Kleina.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie komisji:

Paweł Arndt, Grzegorz Bierecki, Jacek Bogucki, Leszek Czarnobaj, Zygmunt Frankiewicz, Kazimierz Kleina, Krzysztof Mróz, Stanisław Ożóg, Ryszard Świlski,

senator:

Krzysztof Kwiatkowski,

goście, m.in.:

Ministerstwo Finansów:

sekretarz stanu Sebastian Skuza ze współpracownikiem,

Najwyższa Izba Kontroli:

dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Stanisław Jarosz ze współpracownikiem,

BBG TAX Kancelaria Podatkowa Sp. z o.o.:

przedstawiciel Wojciech Bronicki,

eksperti:

prof. Witold Orłowski, prof. Stanisław Gomułka, prof. Artur Nowak-Far, dr Mirosław Gronicki, dr Maciej Grabowski, dr Mateusz Szczurek, dr Paweł Wojciechowski, Hanna Majszczyk, dr Sławomir Dudek, Wiesława Drózdź,

Senat RP:

doradca marszałka Senatu Ludwik Kotecki,

Sejm RP:

poseł Izabela Leszczyna,

poseł Gabriela Lenartowicz.

Ad 1.

Przewodniczący komisji Kazimierz Kleina podkreślił znaczenie dyskusji nad stanem finansów publicznych i stwierdził, że ich jawność oraz przejrzystość to wartości konstytucyjnie gwarantowane, ważne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa, znaczące dla prawidłowej oceny prowadzonej przez rząd polityki. Odniósł się do problemu dużych rosnących wydatków ze środków publicznych, prowadzących do wzrostu długu publicznego, planowanych i realizowanych z pominięciem budżetu państwa. Podkreślił, że parlament jest

przez takie praktyki ograniczany w swoich funkcjach kontrolnych.

Zagadnienia związane z problemem przejrzystości finansów publicznych w Polsce omówili eksperci: Ludwik Kotecki, Hanna Majszczyk i dr Sławomir Dudek. W wystąpieniach przedstawiono definicję przejrzystości finansów publicznych i zalecenia zapisane w międzynarodowych kodeksach przejrzystości budżetowej oraz przykłady praktyk zaciemniających obraz stanu finansów publicznych w Polsce.

Nawiązując do apelu ekonomistów do rządu o przywrócenie przejrzystości finansom publicznym, respektowanie konstytucyjnych, ustawowych i unijnych reguł fiskalnych, zwrócono uwagę na pomijanie w ustawie budżetowej planów finansowych jednostek wykonujących zadania publiczne. Podkreślono potrzebę merytorycznej dyskusji na temat ścieżki dojścia do równowagi fiskalnej. Poruszono również problem sposobu określania poziomu deficytu w budżecie państwa metodologią krajową i europejską. Zwrócono również uwagę na ograniczenia konstytucyjnie zagwarantowanego dostępu do informacji publicznej.

Problem ograniczenia przejrzystości finansów publicznych w zakresie informacji o zasadach planowania, rozliczania i sprawozdawczości wydatków środków publicznych przedstawiono m.in. na przykładzie funduszy w Banku Gospodarstwa Krajowego i funduszu przeciwdziałania COVID-19. Kolejną poruszoną kwestią były wydatki niewygasające, budżetowanie wieloletnie i brak jasnych reguł sprawozdawczości oraz niepełne dane w sprawozdawczości z wykonania budżetu.

Prawne i konstytucyjne aspekty braku przejrzystości finansów publicznych w Polsce, kwestię budżetu państwa jako instytucji konstytucyjnej omówił prof. Artur Nowak-Far. Poruszył m.in. kwestię zjawiska sorytykalności (pozorności) budżetu państwa i jego historię.

Znaczenie transparentności w gospodarowaniu środkami publicznymi omówił dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów w Najwyższej Izbie Kontroli Stanisław Jarosz, który zwrócił uwagę m.in. na ustalenia ostatniej kontroli wykonania budżetu państwa. Poinformował, że w 2020 r. w większym stopniu niż w latach poprzednich stosowano rozwiązania, które, choć były zgodne z prawem, to zaburzały przejrzystość realizacji budżetu państwa poprzez finansowanie ważnych zadań z jego pominięciem oraz stosowanie operacji, które pozwalają na wykazanie wydatków budżetowych w innych okresach, niż faktycznie są ponoszone. Zwrócił także uwagę, że poprawie przejrzystości finansów publicznych służyłoby odstąpienie od wykazywania dochodów, wydatków, deficytu i długu publicznego w dwóch różnych ujęciach, czyli według metodologii krajowej i unijnej, oraz otwarty dostęp do informacji o finansach publicznych.

Do części kwestii poruszonych w wystąpieniach ekspertów odniósł się sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Sebastian Skuza.

W dyskusji, w której wzięli udział prof. Witold Orłowski, dr Paweł Wojciechowski, dr Mateusz Szczurek, dr Mirosław Gronicki, poseł Izabela Leszczyna, prof. Stanisław Gomułka, dr Maciej Grabowski, poseł Gabriela Lenartowicz, poruszono kwestie: kosztu braku przejrzystości w finansach publicznych, roli reguł w finansach publicznych, usytuowania i obsługi długu publicznego i jego postrzegania przez inwestorów zagranicznych, problemu efektywności wydawania pieniędzy publicznych, zjawiska wysokiej inflacji i osłabienia złotego oraz spadku inwestycji. Zwrócono uwagę, że społeczeństwo musi mieć dostęp do informacji o stanie finansów publicznych, a z punktu widzenia ekonomicznego nie ma dwóch metod liczenia państwowego długu publicznego. Jest jedyny prawidłowy europejski system rachunków narodowych ESA, służący do pomiaru efektów działalności gospodarczej w krajach o gospodarce rynkowej.

Przewodniczący komisji Kazimierz Kleina, kończąc posiedzenie, zadeklarował przygotowanie przez Komisję Budżetu i Finansów Publicznych rekomendacji dla rządu w kwestii poprawy przejrzystości finansów publicznych w Polsce.

